

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. poz. 1652 oraz z 2020 r. poz. 1388) stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w 47 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).

Przedmiotowy projekt rozporządzenia przewiduje zmiany w wykazach lektur z zakresu edukacji polonistycznej na I etapie edukacyjnym (klasy I–III szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna) oraz z języka polskiego na II etapie edukacyjnym (klas IV–VIII szkoły podstawowej) i III etapie edukacyjnym (klasy I–IV liceum ogólnokształcącego) określonych w załączniku 1 „Ramy programowe kształcenia uzupełniającego dla szkół polskich” do ww. rozporządzenia.

Uczniowie szkół polskich przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, realizują uzupełniający plan nauczania w zakresie języka polskiego i wiedzy o Polsce dla uczniów spełniających obowiązek szkolny w szkołach systemu edukacji kraju zamieszkania.

Zaproponowane zmiany wynikają ze zmian w wykazach lektur określonych w nowelizowanych jednocześnie rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej:

- 1) z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.);
- 2) z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, z późn. zm.).

W większości przypadków zmiany dotyczą wykazów lektur uzupełniających (w przypadku liceum ogólnokształcącego – tekstów do wyboru i polecanych do samokształcenia), do których dodano pozycje charakteryzujące się walorami edukacyjnymi, wychowawczymi oraz staranną polszczyzną. Wykazy uzupełniono w szczególności o lektury polskich autorów oraz traktujące o sprawach polskich. Znajomość lektur poznawanych w szkołach w Polsce, ułatwi uczniom uczęszczającym do szkół polskich za granicą adaptację, w przypadku powrotu do kraju. Usunięto lektury, których treści wykraczają poza kształcenie uzupełniające w zakresie języka polskiego i wiedzy o Polsce.

W tabeli zestawiono zaproponowane zmiany w wykazie lektur:

Typ szkoły	Lektury usunięte	Lektury dodane
Szkoła podstawowa: klasy I–III	Lektura uzupełniająca: 1) Czesław Centkiewicz, <i>Zaczarowana zagroda</i> ; 2) Mira Jaworzczakowa, <i>Oto jest Kasia</i> ; 3) Leszek Kołakowski, <i>Kto z was chciałby rozweselić pechowego nosorożca?</i> ;	Lektura uzupełniająca: 1) Dorota Gellner, <i>Wścibscy</i> ; 2) Julita Grodek, <i>Mania, dziewczyna inna niż wszystkie. Opowieść o Marii Skłodowskiej-Curie</i> ; 3) Tom Justyniarski, <i>Psie troski</i> ; 4) Piotr Kordyasz, <i>Lolek. Opowiadania o dzieciństwie Karola Wojtyły</i> (fragmenty);

	4) Marcin Pałasz, <i>Sposób na Elfa</i>	5) Zofia Kossak-Szczucka, <i>Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata</i> ;
Szkoła podstawowa: klasy IV–VI	Lektura obowiązkowa: Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Gang Niewidzialnych Ludzi</i> – przeniesiono do wykazu lektur uzupełniających	Lektura uzupełniająca: 1) Emilia Kiereś, <i>Rzeka</i> ; 2) Zofia Kossak-Szczucka, <i>Topsy i Lupus</i> ; 3) Bolesław Leśmian, <i>Klechdy sezamowe</i> ; 4) Longin Jan Okoń, <i>Tecumseh</i> ; 5) Ferdynand Antoni Ossendowski, <i>Słoń Birara</i> ; 6) Jacek Podsiadło, <i>Czerwona kartka dla Sprężyny</i>
Szkoła podstawowa: klasy VII i VIII	Lektura obowiązkowa: Melchior Wańkowicz, <i>Ziele na kraterze</i> (fragmenty) Lektura uzupełniająca: Jan Paweł II, <i>Przekroczyć próg nadziei</i> (fragmenty) – przeniesiono do wykazu lektur dla liceum ogólnokształcącego	Lektura uzupełniająca: 1) Andre Frossard, <i>Nie lękajcie się! Rozmowy z Janem Pawłem II</i> ; 2) Zofia Kossak-Szczucka, <i>Bursztyny</i> (wybrane opowiadanie); 3) Bolesław Prus, <i>Placówka</i> ; 4) Henryk Sienkiewicz, <i>Sąd Ozyrysa</i>
Liceum ogólnokształcące	Lektura: wybrane wiersze następujących poetów: Marcin Świetlicki Zalecane dzieła teatralne i filmowe: 1) <i>Apocalypsis cum figuris</i> , reż. Jerzy Grotowski; 2) <i>Zezowate szczęście</i> , reż. Andrzej Munk Teksty polecane do samokształcenia: 1) Jan Białostocki, <i>Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej</i> ; 2) Umberto Eco, <i>Sztuka i piękno w średniowieczu</i> ; 3) <i>Człowiek renesansu</i> , red. Eugenio Garin; 4) <i>Człowiek Grecji</i> , red. Jean-Pierre Vernant; 5) Ewelina Nurczyńska-Fidelska, Barbara Parniewska, Ewa Popiel-Popiołek, Halina Ulińska, <i>Film w szkolnej edukacji humanistycznej</i>	Lektura: 1) Juliusz Słowacki, <i>Listy do Matki</i> (fragmenty); 2) Henryk Sienkiewicz, <i>Listy z podróży do Ameryki</i> (fragmenty); 3) Stefan Żeromski, <i>Ludzie bezdomni</i> ; 4) Ferdynand Antoni Ossendowski, <i>Mocni ludzie; Ludzie, zwierzęta, bogowie</i> ; 5) Krystyna Lubieniecka-Baraniak, <i>Gdy brat staje się katem</i> ; 6) Zofia Kossak-Szczucka, <i>Pożoga, Wspomnienia z Wołynia 1917–1919, Błogosławiona wina</i> ; 7) Jarosław Iwaszkiewicz, wybrane opowiadanie; 8) wybrane wiersze następujących poetów: Ryszard Krynicki, Adam Zagajewski; 9) Witold Pilecki, <i>Raport Witolda</i> ; 10) Wiesław Kielar, <i>Anus mundi</i> ; 11) Jan Paweł II, <i>Przekroczyć próg nadziei</i> (fragmenty), <i>Tryptyk rzymski, Pamięć i tożsamość</i> (fragmenty), <i>Fides et ratio</i> (fragmenty); 12) <i>Kronika Książąt Polskich</i> . oprac. Jerzy Wojtczak-Szyszkowski; 13) Karol Wojtyła, <i>Przed sklepem jubilera</i> ; 14) Stefan Wyszyński, <i>Zapiski więzienne</i> ; 15) Paweł Zuchniewicz, <i>Ojciec wolnych</i>

		<p><i>ludzi. Opowieść o Prymasie Wyszyńskim.</i></p> <p>Zalecane dzieła teatralne i filmowe: <i>Przerwanie działań wojennych</i>, reż. Juliusz Machulski</p> <p>Teksty polecane do samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Jan Błoński, <i>Język właściwie użyty. Szkice o poezji polskiej drugiej połowy XX wieku</i>; 2) Grażyna Borkowska, <i>Pozytywiści i inni</i>; 3) Włodzimierz Dłubacz, <i>O kulturę filozofii</i>; 4) Czesław Jaroszyński i Piotr Jaroszyński, <i>Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej</i>; 5) Piotr Jaroszyński, <i>Człowiek i nauka. Studium z filozofii kultury</i>; 6) Teresa Kowalik, Przemysław Słowiński, <i>Królewski dar. Co Polska i Polacy dali światu</i>; 7) Jakub Z. Lichański, <i>Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka</i>, t. I i II; 8) <i>O polską kulturę humanistyczną</i>. Z Mieczysławem A. Krąpcem OP rozmawia Piotr S. Mazur; 9) Ryszard Przybylski, <i>Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego</i>.
--	--	--

Jednocześnie dokonano korekty oczywistych omyłek w wykazach lektur.

Ponadto, w § 11 ust. 9 wprowadzono zmianę porządkującą (zastąpienie wyrazu „lub” wyrazem „i”), wynikającą z przepisów § 15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 373), zgodnie z którym egzamin klasyfikacyjny przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2021 r. Przewidywany termin wejścia w życie rozporządzenia jest spójny z terminem wejścia w życie zmian w wykazach lektur wprowadzanych jednocześnie w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej:

- 1) z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;
- 2) z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciele języka polskiego uwzględnią zmiany w wykazach lektur w realizowanych od nowego roku szkolnego programach nauczania.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki. Projekt rozporządzenia zostanie również udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) oraz nie podlega notyfikacji na zasadach przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikro przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.